

 νέο φροντιστήριο	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗ ΥΛΗ		ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
	ΟΝΟΜΑ		
	ΤΑΞΗ	ΕΠΑΛ Γ΄	
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ		
	ΗΜΕΡ/ΝΙΑ		
	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	3 ΩΡΕΣ	

Α) ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Εφηβεία: αμφισβήτηση και δημιουργία

Όλοι περνάμε από το δρόμο της, άλλοι με μεγαλύτερη ένταση και φασαρία και άλλοι με μικρότερη. Την ξαναγεύονται πολλοί άνθρωποι μέσα από τα παιδιά τους και ακόμα μέσα από τα εγγόνια τους. Πρόκειται για την εφηβεία, την περίοδο της αμφισβήτησης του κόσμου των άλλων και της δημιουργίας του δικού μας κόσμου, την πιο δυναμική και την πιο άστατη περίοδο της ζωής μας.

Η εφηβεία περιλαμβάνει πυκνά γεγονότα, ρυθμούς πρωτόγνωρους. Το σώμα των παιδιών αναπτύσσεται με επαναστατικούς ρυθμούς, η σκέψη τους επιχειρεί να ανοίξει δρόμους αυτονομίας και απεξάρτησης από το στενό περιβάλλον, οι ορμόνες μετασχηματίζουν σημαντικούς «χυμούς της ζωής», ο συναισθηματικός κόσμος εξέρχεται από την περίοδο της αθωότητας και παράλληλα επιχειρεί να ανοίξει ορμητικά τους δρόμους της σεξουαλικότητας. Ακόμα και τα ίδια τα παιδιά ξαφνιάζονται από τις δραματικές αλλαγές που συμβαίνουν «μπροστά στα μάτια τους» αλλά μακριά από την εξήγηση της σκέψης τους.

Η μεγάλη αντίφαση του ανθρώπου στην εφηβεία είναι ότι δεν αποδέχεται τη σύγκρουση ανάμεσα στους νέους και στους γονείς τους, όταν αυτή η σύγκρουση είναι αναπόφευκτη και μάλλον αναγκαία. Ο ενήλικας – γονέας δεν αποδέχεται την τόσο εδραιωμένη παραδοχή ότι η αυτονομία του νέου περνάει μέσα από τα μονοπάτια της αντιπαράθεσης με το πιο οικείο περιβάλλον του, ότι η διαμόρφωση της προσωπικότητάς του και η κατάκτηση της ανεξαρτησίας του θα εδραιωθούν μέσα από τη (συχνά και βίαιη) αποκοπή μέρος των ριζών των εφήβων και ότι στην αμέσως επόμενη φάση της ηλικίας της νεότητας εκεί όχι μόνο θα αποκατασταθούν οι βαθιές σχέσεις αγάπης, αλλά και θα τροφοδοτηθούν με άλλα πιο ενεργά χαρακτηριστικά από την πλευρά των νέων.

Οι γονείς συχνά θέλουν να ξεχνούν και κάποια άλλα στοιχεία: α) Η εκδήλωση της αντιπαράθεσης από την πλευρά των εφήβων δεν συνδέεται με κάποια απομείωση της αγάπης των παιδιών προς το πρόσωπο των γονέων τους. β) Είναι προτιμότερο να εκφραστεί μια έκρηξη εξωστρέφειας των εφήβων ακόμα και προς τα ριζώματά τους (τους γονείς τους) παρά να καθλωθεί η όλη ορμητικότητα και η έκρηξη της αμφισβήτησης στα στενά μονοπάτια της εσωστρέφειας, ακριβώς γιατί εκεί

ελλοχεύουν και άλλες αθέατες από τον ορθολογισμό του ανθρώπου δυνάμεις και μπορεί να οδηγήσουν στις γκρίζες εικόνες της κατάθλιψης ή της απομείωσης του αυτοσεβασμού των εφήβων. γ) Η σύγκρουση γονέων και εφήβων είναι διαχρονική, αφορούσε και το παρελθόν, θα αφορά και το μέλλον. Ακόμα και η παραδοσιακή και πολύ αθώα σκηνή συμβουλής / σύγκρουσης *«του να πάρουν τα παιδιά το μπουφάν για να μην κρυώσουν»* είναι σκηνή που παίζεται από γενιά σε γενιά με φοβερά πανομοιότυπο τρόπο. δ) Η σταθερή και διαχρονική παράμετρος για μια ορθολογική στάση των γονέων απέναντι στην εφηβεία είναι η ενίσχυση της φιλίας των παιδιών, η καλλιέργεια φιλικών σχέσεων και δεσμών που είναι ο καλύτερος σύντροφος γι' αυτό το στάδιο της ζωής των νέων.

Η στάση των γονέων σήμερα στο θέμα της εφηβείας πρέπει να είναι ουσιαστική, να έχει συγκεκριμένο περιεχόμενο που θα συνεργεί στην ανάπτυξη της προσωπικότητας των εφήβων και στην ενίσχυση της αυτονομίας τους και της πνευματικής ανεξαρτησίας τους. Η αγάπη τους δεν πρέπει να γίνεται φόβος ή απόρριψη της εφηβικής κουλτούρας της αμφισβήτησης, γιατί μαζί με την αμφισβήτηση να γεννιέται και κουλτούρα της δημιουργίας και της αυτονομίας. Και ποιος δεν θέλει να αποκτήσει το παιδί του μια μορφή αυτονομίας, που θα το βοηθήσει στη συνέχεια και στην προσπάθεια αυτοπραγμάτωσής του;

Του Νίκου Τσούλια (Κείμενο ελαφρώς διασκευασμένο)

νέο φροντιστήριο

1η δραστηριότητα (μονάδες 15)

A1. Να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για το περιεχόμενο των τριών πρώτων παραγράφων («όλοι... σκέψεις»), πυκνώνοντάς τες σε ένα κείμενο 60-70 λέξεων.

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα (μονάδες 15)

A2. Στην δεύτερη παράγραφο του κειμένου υπάρχει ασύνδετο σχήμα. Να εντοπίσετε το σχετικό απόσπασμα (μονάδες 2) και να εξηγήσετε πώς επηρεάζει το ύφος και τον λόγο (μονάδες 2)

(Μονάδες 4)

A3. Σε αρκετά σημεία του κειμένου η γλώσσα χρησιμοποιείται μεταφορικά. Βρείτε τρία σημεία που επιβεβαιώνουν (3 μονάδες) και εξηγήστε γιατί ο συντάκτης προβαίνει σε αυτή την επιλογή (2 μονάδες).

(Μονάδες 5)

A4. Να δώσετε ένα συνώνυμο για καθεμία από τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου (μονάδες 6):

- ο συναισθηματικός κόσμος εξέρχεται από την περίοδο της αθωότητας
- αυτή η σύγκρουση είναι αναγκαία
- να αποκτήσει το παιδί του μια μορφή αυτονομίας

(Μονάδες 6)

Μονάδες 15

3η δραστηριότητα (μονάδες 20)

Το σχολείο σας οργανώνει μία εκδήλωση με αφορμή την Διεθνή Ημέρα Νεότητας. Στην εκδήλωση αυτή, καλείστε να εκφωνήσετε μια ομιλία, ως έφηβος/έφηβη της εποχής μας, στην οποία προτείνετε τρόπους με τους οποίους, κατά την γνώμη σας, μπορεί η σχέση γονέων – εφήβων να είναι ουσιαστική και να χαρακτηρίζεται από λιγότερες συγκρούσεις.

Μονάδες 20

Β) ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Νανούρισμα στον γιο μου (Ναζίμ Χικμέτ)

Ο πατέρας-ποιητής παραστέκεται στο άρρωστο παιδί του και υπαγορεύει στη μητέρα το παρακάτω ασυνήθιστο νανούρισμα.

Ο γιος μου κρυολόγησε. Καίει στον πυρετό, ύπνος δεν τον παίρνει. Τα μάτια του βγάζουνε φωτιές. Κι η μάνα του: «Να νανουρίσω το μωρό μου», λέει. «Τι να του τραγουδήσω; "Νάνι νάνι το παιδί μου" ή το "Ας κοιμηθεί να μεγαλώσει κι ύστερα πασάς να γένει";» Μα ούτε το ένα ούτε το άλλο.

Η μάνα του γιου μου έτσι θα 'θελα να τον νανουρίσει:

Κοιμήσου, σπλάχνο μου, κοιμήσου• νάνι...

Στον ύπνο σου έρχεται μια θάλασσα απέραντη. Βουνά
τα κύματά της, φουσκώνουν αφρισμένα, λυσομανάνε...

Κοιμήσου, σπλάχνο μου, κοιμήσου• νάνι...

Στον ύπνο σου έρχεται ένα καράβι, κι εσύ στη γέφυρα
του καπετάνιου. Στα δεξιά σου, το κύμα που χτυπιέται,
και στα ζερβά σου... Για δεξ το που σε πολεμάει...

Μα μη σε νοιάζει, γιε μου, μη φοβάσαι! Οι μηχανές δουλεύουνε
σαν την καρδιά σου. Το σκαρί γερό και το τιμόνι στα χέρια σου...

Κοιμήσου, σπλάχνο μου, κοιμήσου• νάνι...

Πελώρια αέρινη γέφυρα δένει τα περιγιάλια.

Στ' αστραφτερό δοκάρι της εσύ αγναντεύεις.

Κοίτα κάτω, μη ζαλιστείς. Κοίτα πάνω,
το κεφάλι σου λες κι ακουμπάει στον ουρανό...

Κοιμήσου, σπλάχνο μου, κοιμήσου• νάνι...

Τι πολλά βιβλία είν' αυτά; Όλα τα έχεις διαβάσει;

Ρυτίδες στο μέτωπό σου, τα μαλλιά σου κατάλευκα.

Τα μάτια σου είναι τα μόνα στη γη που έχουν καταλάβει.

Το πρόσωπό σου όμορφο σαν την αιωνιότητα.

Μην αμφιβάλλεις, μη φοβάσαι μη και δεν βρήκες ό,τι έψαχνες.

Διάβαζε πολεμώντας, διάβαζε αυτό που διαβάζεις
χωρίς να το ξεχωρίζεις από τη μάχη...

Κοιμήσου, σπλάχνο μου, κοιμήσου• νάνι...

Άκου• φωνές ακούς. Κοίτα τι όμορφα χρώματα που βλέπεις...

Τα χέρια σου χαϊδεύουν το μάρμαρο, και να, του δίνουν το πιο σταθερό,

το πιο ζωντανό σχήμα...

Κοιμήσου, σπλάχνο μου, κοιμήσου• νάνι...

Άφοβος σαν θαλασσινός, μάστορας δημιουργός,

φιλόσοφος γνώστης και καλλιτέχνης τολμηρός• έτσι να γίνεις...

Κοιμήσου, σπλάχνο μου, κοιμήσου• νάνι...

Ν. Χικμέτ, *Το ερωτευμένο σύννεφο*,

μτφρ. Έρα Σαββαΐδου, Ύψιλον

1η δραστηριότητα (μονάδες 15)

B1. Να παρουσιάσετε το περιεχόμενο των προσδοκιών του ποιητικού υποκειμένου για το μέλλον του παιδιού του.

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα (μονάδες 15)

B2. Στο ποίημα κυριαρχεί το β' ενικό. Βρείτε τέσσερα ρήματα σε β' ενικό (μονάδες 4) και εξηγήστε την λειτουργία αυτού του ρηματικού προσώπου (μονάδες 3).

(Μονάδες 7)

B3. α) Να εντοπίσετε στο ποίημα μια εικόνα και να την αναλύσετε (μονάδες 4).

β) Να εντοπίσετε στο ποίημα μία μεταφορά, δύο παρομοιώσεις και μία επανάληψη. (μονάδες 4)

(Μονάδες 8)

Μονάδες 15

3η δραστηριότητα (μονάδες 20)

B4. Ποιες πιστεύετε ότι πρέπει να είναι οι προσδοκίες ενός νέου ανθρώπου για το μέλλον του; Είναι, κατά την γνώμη σας, σημαντικό να ταυτίζονται με αυτές των γονιών του; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

Μονάδες 20